

# **Ammattiopisto Livia oppisopimusopas** *yrittäjän oppisopimuskoulutus*



## Tutkinnot

Oppisopimuskoulutuksella voi opiskella kaikkiin ammattiopisto Liviassa järjestettäviin ammatillisiin tutkintoihin.

Perustutkinnot:

- kalatalouden perustutkinto
- luonto- ja ympäristöalan perustutkinto
- maatalousalan perustutkinto
- metsäalan perustutkinto
- puutarha-alan perustutkinto
- sosiaali- ja terveystieteiden perustutkinto

Ammatti- ja erikoisammattitutkinnot:

- eläintehdosten ammattitutkinto
- maatalousalan ammattitutkinto
- metsäalan ammattitutkinto
- kalatalouden ammattitutkinto
- kasvatusta- ja ohjausalan ammattitutkinto
- puutarha-alan ammattitutkinto
- päihdetyön ammattitutkinto
- ympäristöalan ammattitutkinto
- eläintehdosten erikoisammattitutkinto
- kuntoutus-, tuki- ja ohjauspalveluiden erikoisammattitutkinto
- mielenterveys- ja päihdetyön erikoisammattitutkinto
- puhevammaisten tulkkausalan erikoisammattitutkinto
- vanhustyön erikoisammattitutkinto

Oppisopimus voidaan laatia koko tutkinnosta tai vain tutkinnon osasta, jolloin sopimus voi olla lyhytkestoinen esim. 1–2 kuukauden mittainen riippuen tutkinnon osan laajuudesta ja opiskelijan osaamisesta.

Kun yrityksessä ilmenee tarvetta oppisopimuskoulutukselle, voi yrityksen edustaja ottaa yhteyttä suoraan oppilaitokseen. Oppisopimuskoulutuksen yhteyshenkilöt:

- luonnonvara-alat, Pia Suutari, koulutussuunnittelija, [pia.suutari@livia.fi](mailto:pia.suutari@livia.fi), 050 4629 129
- sosiaali- ja terveysala, Annastiina Hedman, tutkintovastaava, [annastiina.hedman@livia.fi](mailto:annastiina.hedman@livia.fi), p. 050 3732 760

## Yrittäjän oppisopimus

Oppisopimuskoulutus on yrittäjälle hyvä vaihtoehto, kun

- haluaa kehittää yrityksen liiketoimintaa
- haluaa vahvistaa ja kehittää omaa yrittäjyysosaamistaan
- haluaa kehittää, vahvistaa tai laajentaa omaa ammattitaitoaan
- tarvitsee koulutusta yrityksen jatkajalle.

Oppisopimuskoulutus sopii niin uudelle kuin kokeneellekin yrittäjälle. Oppisopimuskoulutus tapahtuu omassa yrityksessä. Oppisopimuskoulutuksen järjestäjä ja yrittäjä sopivat koulutuksen järjestämisestä. Yrittäjällä tulee olla vastuullinen ohjaaja mentorina.

Yrittäjyyden kriteerit oppisopimuskoulutuksessa

- Yritysmuoto joku seuraavista: tmi, oy, osuuskunnan jäsen, ay, ky
- YEL-vakuutettu
- Y-tunnus
- Yrittäjän yrityksessä on riittävästi tuotanto- ja palvelutoimintaa sekä tarpeelliset työvälineet
- Minimi 25 h/viikko työtä yrittäjänä sellaisissa oman yrityksensä toimintaan ja koulutuksen tavoitteeseen liittyvissä tehtävissä, että koulutuksen tavoitteen mukainen tarvittava osaaminen pystytään hankkimaan yrityksessä tapahtuvassa oppimisessa
- Työpaikkaohjaajaksi (mentori) sovitaan joko yrittäjän omassa yrityksessä tai toisessa työpaikassa työskentelevä tai muutoin työpaikkaohjaajaksi soveltuva ammattitaidoltaan, koulutukseltaan ja työkokemukseltaan pätevä henkilö.

## **Oppisopimuskoulutuksen oppimisympäristöt**

Koulutuksesta suurin osa tapahtuu työpaikalla oppien tekemällä tutkinnon tavoitteiden mukaisia työtehtäviä. Työpaikalla yrittäjää ohjaa nimetty mentori. Osa opinnoista opiskellaan muissa oppimisympäristöissä kuten oppilaitoksessa ja verkkoympäristössä. Työpaikalla opitaan omasta työstä, työpaikan prosesseista sekä käytänteistä. Oppilaitoksen opinnot täydentävät oppimista ja ne voivat sisältää sekä opiskelupäiviä oppilaitoksessa että verkko-opintoja ja oppimis- tai kehittämistehtäviä. Oppilaitoksen oppimisympäristöissä tapahtuvaa opiskelua on n. 10–20 % koko oppisopimuskoulutuksesta.

## **Oppisopimuskoulutukseen hakeutuminen**

Ammattiopisto Livian järjestämään oppisopimuskoulutukseen hakeudutaan [www.livia.fi](http://www.livia.fi) sivujen kautta täyttämällä hakulomake. Koulutuksen järjestäjän edustaja varmistaa yrittäjän kanssa, että oppisopimuskoulutus on yrittäjälle sopiva koulutusmuoto ja että oppisopimuskoulutuksen lakisääteiset ehdot täyttyvät. Myös jo ammattiopisto Liviassa opiskelevat voivat sopia opettajansa kanssa eripituisista oppisopimusjaksoista tutkintokoulutuksensa aikana.

## **Oppisopimuksen laadinta ja opiskelijan henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelma (HOKS)**

Sopimus solmitaan koko tutkinnon tai tutkinnon osan ajaksi tai tutkinnon osaa pienempi kokonaisuus kerrallaan. Sopimus oppisopimuskoulutuksen järjestämisestä tehdään koulutuksen järjestäjän ja yrittäjän kesken. Oppisopimuksesta tulee ilmetä sopimuksen voimassaoloaika. Sopimuksen kesto perustuu laadittuun HOKS:iin.

Oppisopimukseen tulee liittää opiskelijan henkilökohtainen osaamisen kehittämissuunnitelma siltä osin kuin se koskee oppisopimuskoulutusta. Henkilökohtaisesta osaamisen kehittämissuunnitelmasta tulee ilmetä ne käytännön työtehtävät, joita tekemällä opiskelija voi saavuttaa tavoitteeksi asetetun osaamisen.

Livian vastuupettaja tekee opiskelijalle HOKSin ennen oppisopimuksen solmimista. HOKS on oppisopimuksen liitteenä, jonka molemmat osapuolet hyväksyvät ja vahvistavat allekirjoituksin. HOKSissa sovitaan puuttuvan osaamisen hankkimisesta sekä aikaisemmin osoitetun ja hankitun osaamisen hyväksymisestä osaksi suoritettavaa tutkintoa sekä erityisen tuen tarve. HOKSiin kirjataan vastuulliseksi työpaikkaohjaajaksi nimetty mentori ja Ammattiopisto Livian vastuupettaja sekä opiskelijan keskeiset työtehtävät. Lisäksi HOKSiin kirjataan suoritettava tutkinto ja tutkinnon osat, näyttöjen ajankohdat ja sisällöt, näyttöympäristöt, arvioijat. Oppisopimusopiskelijan opinnot tulee toteuttaa HOKSin mukaisesti. Sen toteutumista ja edistymistä seurataan ja sitä muutetaan tarpeen mukaan koulutuksen aikana. Koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että oppisopimuskoulutuksessa käytännön työtehtävät ovat sellaisia, että opiskelijan henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman mukaiset osaamistavoitteet voidaan niitä tekemällä saavuttaa.

## Sopimosapuolten tehtävät

### Koulutuksen järjestäjä

Koulutuksen järjestäjä nimeää opiskelijan oppisopimuksen vastuuhenkilön, joka varmistaa yrittäjän yrityksen soveltuvuuden oppisopimukseen ja näyttöön. Huolehtii, että yrittäjän ohjaajan ohjausosaaminen varmistetaan ja antaa tarvittavat tiedot opiskelijan lähtötilanteesta. Tukee yrittäjää oppisopimuksen ja näyttöjen toteuttamisessa. Valvoo/vastaa, että oppisopimuskoulutusta järjestetään lakien ja asetusten mukaisesti.

### Yrittäjän tehtävät ja vastuut

Osallistuu HOKSin tekemiseen. Tekee HOKSin tavoitteiden mukaisia työtehtäviä. Osallistuu HOKSissa sovittuun osaamisen hankkimiseen muissa oppimisympäristöissä. Arvioi oman osaamisensa kehittymistä.

## Mentori yrittäjän oppisopimuksissa, rooli ja tehtävät

Kun yrittäjä hakeutuu oppisopimuskoulutukseen, hän tarvitsee ohjaajakseen mentorin. Opiskelijalle nimetään ammattitaidoltaan, koulutukseltaan tai työkokemukseltaan pätevä mentori, joka voi olla toinen yrittäjä tai tehtävään soveltuva asiantuntija. Yrittäjän mentorointi tarkoittaa sitä, että tukee ja ohjaa toista yrittäjää, jotta hän saavuttaisi asettamansa tavoitteen. Oppisopimuskoulutuksessa tavoitteena on yrittäjän valitseman tutkinnon suorittaminen, mutta samalla myös oman yrityksen kehittäminen ja yrittäjänä kehittyminen.

### Mentorilla tulee olla

- kokemusta yrittäjyydestä
- aikaa ja halua jakaa osaamistaan toiselle yrittäjälle
- kiinnostusta ammatilliseen kehittymiseen
- osaamista alalta
- halua testata uusia ajatuksia ja ideoita yrittäjäopiskelijan kanssa.

### Mentori

- perehtyy tutkinnon sisältöön ja arvioinnin kriteereihin (tutkinnon perusteet)
- sitoutuu tapaamaan yrittäjäopiskelijan säännöllisesti koko opiskelun keston ajan
- ohjaa ja tukee opiskelijaa ammattitaidon saavuttamisessa
- antaa palautetta, joka ohjaa oppisopimusopiskelijaa kehittämään toimintaansa
- arvioi työpaikalla tapahtuvan oppimisen edistymistä säännöllisesti yhdessä oppisopimusopiskelijan kanssa.

Koulutuksen järjestäjä varmistaa mentorin ohjausosaamisen ja perehdyttää hänet opiskelijan suorittaman tutkinnon perusteisiin sekä järjestettävän tutkintokoulutuksen sisältöön ja toteutukseen. Mentorilta ei vaadita muodollista pedagogista pätevyyttä eikä aiempaa ohjauskokemusta, mutta mentorin on hyvä perehtyä ohjaukseen esim. [www.ohjaan.fi](http://www.ohjaan.fi) sivujen avulla. Koulutuksenjärjestäjä tukee mentoria tehtävässään. Ammattiopisto Liviassa järjestetään vähintään kerran vuodessa maksuton työpaikkaohjaajakoulutus, josta tiedotetaan opiston verkkosivuilla. Lisäksi eri koulutusalat järjestävät tutkintokohtaisia arvioiajakoulutuksia.

## Näyttöjen järjestäminen ja osaamisen arviointi

Tutkinnon osien edellyttämä ammattitaito ja osaaminen osoitetaan tekemällä käytännön työtehtäviä aidoissa työtilanteissa ja työprosesseissa (näyttö). Näyttöjen suunnittelua ja toteuttamista ohjaavat ammatillisen koulutuksen säädökset ja tutkinnon perusteet. Näytössä opiskelija osoittaa, miten hyvin hän on saavuttanut tutkinnon perusteissa määritellyn keskeisen ammattitaidon tai osaamisen. Yhteisten

tutkinnon osien (esim. kielet) suorittamiseksi vaadittava osaaminen voidaan tarvittaessa osoittaa myös muulla tavoin. Ammattiopisto Livia vastaa näytön toteuttamisesta. Näyttö toteutetaan työpaikalla käytännön työtilanteissa, perustellusta syystä näyttö voidaan kuitenkin järjestää myös muualla kuin työpaikalla. Näyttöympäristön tulee mahdollistaa tutkinnon perusteissa määrätyn osaamisen osoittaminen. Tarvittaessa näytössä osoitettua osaamista voidaan täydentää muulla osaamisen arvioinnilla. Ammatillisten tutkinnon osien osaamisen arvioinnin toteuttavat ja arvioinnista päättävät kaksi ammattiopisto Livian nimeämää arvioijaa. Toinen arvioijista on opettaja tai erityisestä syystä muu koulutuksen järjestäjän edustaja ja toinen työelämän edustaja. Arvioijien esteellisyyteen sovelletaan, mitä hallintolain 27—29 §:ssä säädetään. Mentorina toimiminen ei ole lähtökohtaisesti hallintolain mukainen esteellisyyden peruste. Koulutuksen järjestäjä perehdyttää arvioijat arviointitehtävään. Arvioinnissa arvioidaan opiskelijan osaamista suhteessa tutkinnon ammattitaitovaatimuksiin. Ammattiopisto Livia myöntää tutkintotodistuksen, kun tavoitteena oleva tutkinto tai tutkinnon osa on hyväksytysti suoritettu.

## **Muutokset oppisopimuksen aikana**

Työpaikalla voi tapahtua muutoksia, jotka voivat vaikuttaa oppisopimusopiskelijan opintoihin.

Opiskelusuunnitelmaa voidaan täydentää tai muuttaa esimerkiksi

- oppilaitoksessa annettavan opetuksen
- näyttöjen etenemisen
- tutkinnon osien muuttumisen osalta.

Oppisopimuksen aikana tapahtuvat muutokset voivat vaikuttaa muun muassa

- oppisopimuksen keston
- työtehtäviin
- mentorointiin.

Oppisopimuskoulutuksen kaikkien osapuolten tulee saada tieto muutoksista. Kaikki muutokset tehdään aina yhdessä oppilaitoksen oppisopimuskoulutuksesta vastaavan henkilön kanssa. Muutokset ilmoitetaan erillisellä lomakkeella, joka allekirjoitetaan.

Vastuuopettajalta saa neuvoja ja ohjeita toimintaan muutostilanteissa.

## **Oppisopimuksen ja oppisopimuskoulutuksen järjestämistä koskevan sopimuksen purkamisen sekä oppisopimuskoulutuksen keskeytyminen**

Oppisopimus päättyy, kun opiskelija on suorittanut tavoitteena olleen tutkinnon hyväksytysti tai kun opiskelijalle sovittu opiskeluaika päättyy. Sopimuksen voi tarvittaessa myös keskeyttää tai purkaa lainsäädännön mukaisesti. Oppisopimuskoulutuksen voi keskeyttää esim. äitiysloman, armeijan tai sairauden johdosta. Kun oppisopimuskoulutus on keskeytetty, opiskelija ei voi osallistua opetukseen ko. aikana.

Oppisopimus voidaan purkaa opiskelun aikana osapuolten yhteisestä sopimuksesta. Koulutuksen järjestäjä voi purkaa oppisopimuksen, jos työpaikalla järjestetyssä koulutuksessa ei noudateta lakia tai sopimusta. Oppisopimus voidaan purkaa myös esimerkiksi silloin, jos opiskelija ei osallistu suunnitelman mukaisesti opintoihin.

## **Tuet opiskelijalle ja koulutuskorvaus**

Kun opiskelija osallistuu ammattiopisto Livian oppimisympäristöissä tapahtuvaan osaamisen hankkimiseen (suunnitellut lähiopetuspäivät ja näytöt oppilaitoksen oppimisympäristöissä) ja yrittäjälle tulee ansiomenetystä ko. päivien osalta, on hänellä oikeus hakea päivärahaa ja perheavustusta. Opiskelijan

omalla ajalla tapahtuvasta opiskelusta ei makseta päivärahaa eikä perheavustusta, koska opiskelijalle ei aiheudu ansionmenetyksiä.

Oppisopimuskoulutuksessa opiskelijalla on oikeus saada koulutuksen järjestäjän oppimisympäristöissä tapahtuvan osaamisen hankkimisen aikana:

- 1) ansiomenetyksen korvauksena päivärahaa 15 euroa päivältä;
- 2) perheavustusta 17 euroa päivältä, jos opiskelijalla on huollettavanaan alle 18-vuotias lapsi;
- 3) majoituskorvausta 8 euroa päivältä, jos koulutuksen järjestäjän oppimisympäristöissä tapahtuva osaamisen hankkiminen järjestetään opiskelijan kotikunnan ja oppisopimustyöpaikan sijaintikunnan ulkopuolella ja osaamisen hankkiminen edellyttää yöpymistä. Ammattiopisto Liviassa on majoitusmahdollisuus oppilaitoksen asuntolassa.

Vastuupettaja tiedottaa opiskelijoita opintososiaalisista eduista. Hakulomakkeita on saatavilla opintotoimistoista. Ammattiopisto Livia maksaa opintososiaaliset etuudet opiskelijan hakemuksesta.

Yrittäjälle omassa yrityksessä järjestettävässä oppisopimuskoulutuksessa ei makseta koulutuskorvausta, mutta korvausta voidaan tietyin ehdoin maksaa nimetyn mentorin yritykselle yrittäjän ohjauksesta ja neuvonnasta. Maksu suoritetaan mentorin yrityksen tilille oppisopimukseen kirjattujen tietojen perusteella ilman erillistä anomusta.

Yrittäjällä voi olla rajatuin ehdoin oikeus aikuiskoulutustukeen oppilaitoksen oppimisympäristöissä tapahtuvan lähiopetuksen ajalta. Lisätietoa saa osoitteesta <https://tyollisyysrahasto.fi>.

## **Vakuutukset: tapaturmavakuutus**

Oppisopimusopiskelija kuuluu työssä ollessaan yrityksen tapaturmavakuutuksen piiriin. Mikäli opiskelija saa oppilaitoksen oppimisympäristöissä toteutuvien lähipäivien ajalta opintososiaalisia etuja, ko. päivien vakuutuksesta vastaa koulutuksen järjestäjä. Opiskelija voi myös itse ottaa vapaaehtoisen vakuutuksen.

## **Oppisopimuskoulutusta ohjaava lainsäädäntö**

Oppisopimuskoulutuksessa noudatetaan seuraavia lakeja ja asetuksia:

- Laki ammatillisesta koulutuksesta (L 531/2017)
- Valtioneuvoston asetus ammatillisesta koulutuksesta (A 673/2017)
- Opetus- ja kulttuuriministeriön asetus oppisopimuskoulutuksessa olevan opiskelijan opintososiaalisista etuuksista (A 682/2017)
- Opetus- ja kulttuuriministeriön asetus ammatillisen koulutuksen rahoituksesta (A 682/2017)
- Opetus- ja kulttuuriministeriön asetus ammatillisen koulutuksen tutkintorakenteesta (A 680/2017)
- Työntekijän työaika, vuosilomaa, työturvallisuutta ja työntekijän muuta suojelua koskevat säännökset (esim. työturvallisuuslaki 738/2002)

## **Linkkejä ja materiaalia**

- tukea työpaikkaohjauksen arkeen <https://ohjaan.fi>
- tutkintojen perusteet <https://eperusteet.opintopolku.fi>
- osaamiskartoitus <https://osaan.fi>

## **Yhteystietoja:**

- Ammattiopisto Livian oppisopimuskoulutuksen vastuuhenkilöt:
  - o luonnonvara-alat, koulutussuunnittelija Pia Suutari, p. 050 4629 129, [pia.suutari@livia.fi](mailto:pia.suutari@livia.fi)
  - o sosiaali- ja terveysala, Annastiina Hedman, tutkintovastaava, p. 050 3732 760, [annastiina.hedman@livia.fi](mailto:annastiina.hedman@livia.fi)

- opintososiaalisten etujen ja koulutuskorvausten maksaminen:
  - o Tuorlan opintosihteeri 050 4642 200, [leena.koli@livia.fi](mailto:leena.koli@livia.fi)
  - o Paimion opintosihteeri 050 3039 833, [marja-leena.suomi@livia.fi](mailto:marja-leena.suomi@livia.fi)
  - o Paraisten opintosihteeri 050 3036 513, [rita.lindstrom@livia.fi](mailto:rita.lindstrom@livia.fi)
  - o Kaarinan (sote) opintosihteeri 050 3732 584, [kristina.tikka@livia.fi](mailto:kristina.tikka@livia.fi)